

Projekt

z dnia 24 stycznia 2019 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR V/.../19
RADY MIEJSKIEJ W AUGUSTOWIE**

z dnia 31 stycznia 2019 r.

W sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Augustowa na lata 2019 -2021

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6, art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349, 1432 i 2500), w związku z art. 6 ust. 2 punkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Augustowie uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Augustowa na lata 2019 - 2021 zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Augustowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Augustowie

Marcin Kleczkowski

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr V/.../19
Rady Miejskiej w Augustowie
z dnia 31 stycznia 2019 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Miasta Augustowa na lata 2019 - 2021

Podstawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie są:

1. **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
2. **Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku** (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693).
3. **Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku** (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076, 1544).
4. **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku** (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 2137).
5. **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku** (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030, 1490, 1669).
6. **Uchwała Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie na lata 2014–2020** (MP z 2014r. poz. 445)
7. **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492).
8. <http://www.rops-bialystok.pl/rops/wp-content/uploads/2014/11/Strategia-Polityki-Spoecznej-Wojewodztwa-Podlaskiego-do-roku-20201.pdf>
Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020
(Uchwała Nr XXXVIII/455/14 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 31 marca 2014).
9. **Uchwała Nr XXIX/263/2016 Rady Miejskiej w Augustowie z dnia 5 grudnia 2016 r. w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasto Augustów na lata 2017-2025.**

1. Wprowadzenie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) art. 6 ust. 2 punkt 2 nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, jako zadanie własne gminy, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program, biorąc pod uwagę zadania określone prawem dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Niniejszy Program jest zgodny z zapisami wspomnianej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020,

Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020 oraz Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Augustów na lata 2017-2025.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miasta Augustów został określony zgodnie z kierunkami zapisanymi w niniejszym programie, które są kontynuacją działań z lat poprzednich oraz rozwijają lokalne działania zgodnie z aktualnymi potrzebami.

Realizacja Programu będzie się odbywała w oparciu o następujące obszary problemowe, tj.:

- 1) działania w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) działania podnoszące świadomość społeczną o zjawisku przemocy w rodzinie.

Głównym celem *Programu* jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ograniczenie na terenie Miasta Augustów rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie.

2. Przemoc w rodzinie – podstawy teoretyczne

Przemoc w rodzinie jest definiowana przez ustawodawcę jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

PRZEMOC W RODZINIE CHARAKTERYZUJE SIĘ TYM, ŻE:

1. **JEST INTENCJONALNA.** Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE.** W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.

3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE.** Sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL.** Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

RODZAJE PRZEMOCY

Fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: niedawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nieudzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

FORMY I SKUTKI PRZEMOCY W RODZINIE

Rodzaje przemocy	Formy przemocy	Skutki przemocy
PRZEMOC FIZYCZNA	szarpanie, kopanie popychanie, obezwładnianie, duszenie, odpychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalanie papierosem, topienie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, nie udzielenie niezbędnej pomocy, itp.	bezpośrednie: uszkodzenia ciała - urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; pośrednie skutki: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne, itp.;
PRZEMOC PSYCHICZNA	wyśmiewanie opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucanie swojego zdania, poglądów, stałe ocenianie, krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolowanie kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, wymuszanie posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczanie snu, pożywienia i schronienia, wyzywanie, używanie wulgarnych epitetów, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.	zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, uniemożliwienie podjęcia jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, sadyzm w pożyciu, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych, itp.	obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się /lęk, strach, unikanie seksu/, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy, itp.

PRZEMOC EKONOMICZNA	Okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie, zaciąganie długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszanie do pożyczek, uniemożliwianie korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspakajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.	całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia.
---------------------	---	---

opracował: Zespół Stowarzyszenia "Niebieska Linia"

3. Diagnoza środowiskowa.

Diagnoza środowiskowa zawiera aktualny stan lokalnej społeczności i uwarunkowań społecznych występujących na terenie Miasta Augustowa. Opracowana została na podstawie danych pozyskanych od instytucji i z Diagnozy zagrożeń społecznych Miasta Augustowa i badania ESPAND przeprowadzonego w roku 2018. Dokument umieszczony jest na stronie

http://urząd.augustow.pl/sites/default/files/articles/diagnoza_lokalnych_zagrozen_spoecznych_augustow_2018badanieespad2018.pdf .

Bezrobocie

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Augustowie

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Augustowie w roku 2017 zarejestrowanych było 1.102 osób (w tym 520 kobiet) z terenu Miasta Augustowa.

W roku 2018 (stan na dzień 31 października br.) zarejestrowanych było 1.077 osób, w tym 505 kobiet.

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	2017		2018	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Do 30 roku życia	253	158	240	140
Do 25 roku życia	115	73	106	65
Długotrwale bezrobotni	607	264	652	304
Powyżej 50 roku życia	390	137	340	121
Posiadające co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia	176	157	165	148
Posiadające co najmniej 1 dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	2	2	1	1
Niepełnosprawni	44	19	35	19

Osoby pozostające długotrwale bez zatrudnienia są narażone na wiele negatywnych sytuacji wynikających z pozycji zawodowej i materialnej.

Bezpieczeństwo socjalne rodziny

Dane: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie

W roku 2017 z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie na podstawie ustawy o pomocy społecznej skorzystało w podziale na rodziny 844 rodzin, w których łącznie było 1.655 osób, w tym 3 rodziny z powodu przemocy (liczba osób w rodzinach 7).

Na dzień 30 września 2018r. ze świadczeń pomocy MOPS w Augustowie skorzystało 936 rodzin, łącznie 1.222 osób, w tym 3 rodziny z powodu przemocy (liczba osób w rodzinie 16).

Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego

Dane: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie

W 2017 do w/w Komisji wpłynęło ogółem **121 wniosków** o wszczęcie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu i używających środków odurzających w tym:

□ **50** wniosków z Komendy Powiatowej Policji w Augustowie, z czego **30** wniosków dotyczyło przemocy w rodzinie,

□ **14** wniosków z Prokuratury Rejonowej w Augustowie, w tym **2** dotyczące znęcania się nad rodziną, **9** za jazdę pojazdem pod wpływem alkoholu i **3** za posiadanie środków odurzających,

□ **19** wniosków z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w Augustowie w tym **3** dotyczące przemocy w rodzinie,

□ **30** od członków rodzin i osób prywatnych, 4 w czasie przyjmowania wniosków założono Niebieską Kartę

□ **2** wnioski z Sądu Rejonowego w Augustowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich,

□ **6** wniosków z I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej.

Zespół motywujący Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbył **111** posiedzeń (w tym **25** wyjazdowych przy współudziale dzielnicowego).

Ponadto założono 20 procedur „Niebieskiej Karty” (z czego 1 procedura dotyczyła małoletnich dzieci), 3-krotnie zawiadomiono Prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa znęcania się nad rodziną (art. 207KK) oraz zwracała się z prośbą do tut. Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w tych sprawach. Skierowano do Sądu Rodzinnego w Augustowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich 8 wniosków o wgląd w sytuację małoletnich dzieci w związku z niepokojącymi sygnałami napływającymi do Komisji.

W 2017r. odbyło się łącznie 161 posiedzeń Komisji.

Do dnia **31 października 2018** roku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło **85** wniosków o wszczęcie postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu i używających środków odurzających w tym:

□ **26** wniosków z Komendy Powiatowej Policji w Augustowie, z czego **17** wniosków dotyczyło przemocy w rodzinie,

□ **6** wniosków z Prokuratury Rejonowej w Augustowie, wszystkie dotyczące kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu,

□ **1** wniosek z I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Augustowie,

□ **16** wniosków z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie, w tym **5** dotyczących przemocy w rodzinie,

□ **1** wniosek z Niebieskiej Linii, który dotyczył również przemocy w rodzinie,

□ **35** wniosków od członków rodzin i osób prywatnych, na podstawie których w **4** przypadkach została sporządzona Niebieska Karta.

Ponadto w **5** postępowaniach wystąpiono do Sądu Rejonowego w Augustowie z wnioskiem o wgląd w sytuację małoletnich dzieci. W jednym przypadku sporządzono zawiadomienie o przestępstwie z art. 207 § 1 KK. W toku prowadzonych procedur sporządzono **6** Niebieskich Kart. W toku prowadzonych postępowań na podstawie art. 26 ust. 3 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi MKRPA w Augustowie w **10** przypadkach skierowała akta spraw z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w stacjonarnym lub niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego.

Do dnia **31 października 2018r.** przeprowadzono rozmowy ze 197 osobami zgłoszonymi, w tym 42 sprawcami przemocy. Przeprowadzono 291 rozmów ze świadkami przemocy, w tym 62 ofiarami przemocy.

W 2018r. (stan na dzień 31 października 2018r.) odbyło się łącznie 148 posiedzeń Komisji.

Przemoc w rodzinie

Dane: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasto Augustów

W 2017r. :

1. 100 Niebieskich Kart wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Jednostki organizacyjne pomocy społecznej: 17
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie: 20
- Policja: 60
- Oświata: 2
- Ochrona zdrowia: 1

2. Powołano 84 grupy robocze w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

3. Zakończono 101 procedur Niebieskiej Karty (w tym procedury rozpoczęte w 2016r.):

- w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu planu pomocy: 46,
- w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań: 55.

W 2018r. do dnia 31 października:

1. 103 Niebieskich Kart wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego:

- Jednostki organizacyjne pomocy społecznej: 10
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie: 6
- Policja: 86
- Oświata: 1

2. Powołano 95 grup roboczych w celu rozwiązania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

3. Zakończono 57 procedur Niebieskiej Karty (w tym procedury rozpoczęte w 2016r.):

- w związku z ustaniem przemocy w rodzinie i uzasadnionym przypuszczeniem o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu planu pomocy: 24,
- w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań: 33.

Bezpieczeństwo

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Augustowie:

W 2017 r. odnotowano:

- **160** osób, które prowadziły pojazdy na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości,
- **24** osoby, które prowadziły pojazdy na drodze publicznej po użyciu alkoholu,
- **10** wypadków pod wpływem alkoholu,
- **174** liczba popełnionych przestępstw przez osoby pod wpływem alkoholu,
- **829** wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu,
- **215** osób, które dopuściły się zakłócania porządku publicznego pod wpływem alkoholu,
- **1** osoba, która prowadziła pojazd na drodze publicznej pod działaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- **0** liczba wypadków drogowych popełnionych przez osoby będące pod działaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych,

W roku 2018 – stan na koniec III kwartału odnotowano:

- 126 osób, które prowadziły pojazdy na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości,
- 20 osób, które prowadziły pojazdy na drodze publicznej po użyciu alkoholu,
- 3 wypadki pod wpływem alkoholu,
- 172 liczba popełnionych przestępstw przez osoby pod wpływem alkoholu,
- 960 wykroczeń popełnionych pod wpływem alkoholu,
- 233 osoby, które dopuściły się zakłócania porządku publicznego pod wpływem alkoholu,
- 0 liczba osób, które prowadziły pojazdy na drodze publicznej pod działaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- 0 liczba wypadków drogowych popełnionych przez osoby będące pod działaniem środków odurzających lub substancji psychotropowych.

W pierwszym półroczu 2018r. odnotowano 633 interwencje Policji zakwalifikowanych jako interwencje domowe oraz przestępstwo przeciwko rodzinie, wszczęto 27 postępowań z artykułu 207§1KK, w 94 rodzinach rozpoczęto procedurę Niebieskiej Karty.

Dostępność do pomocy terapeutycznej i psychospołecznej

Na terenie miasta Augustowa działa **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Poradnia Zdrowia Psychicznego – Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia”**, jak również **Punkt Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie** przy ul. Szpitalnej 12A. Poradnia jest finansowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia w zakresie: opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień. Ponadto z budżetu Gminy Miasta Augustów w Poradni finansowane są dodatkowe działania profilaktyczne zwiększające dostępność usług dla mieszkańców miasta Augustowa takie jak zajęcia i programy ponadpodstawowe oraz dalszego zdrowienia typu sesje terapii indywidualnej. Zajęcia przeznaczone dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Usługa świadczona w okresie: 01.06.2018 – 31.12.2018 r. Zrealizowano łącznie 80 godzin terapeutycznych, łącznie udzielono 72 porady.

Z budżetu Gminy Miasta Augustów finansowane są działania na rzecz mieszkańców Augustowa w następujących podmiotach:

Punkt Konsultacyjny dla Dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży ul. Kilińskiego 8A w roku 2018 (stan na dzień 31.10.2018) udzielono 618 porad.

Gabinet Psychoterapii ul. Mostowa 12G w roku 2018 (stan na dzień 31.10.2018) udzielono 440 porad.

Centrum Wspierania Rozwoju Dziecka „Piotruś Pan” ul. Wypusty 1 w roku 2018 (stan na dzień 31.10.2018) w zajęciach terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym uczestniczyło 20 dzieci. Zrealizowano łącznie 690 godz. terapii z dziećmi (terapia umiejętności społecznych, terapia pedagogiczna, terapia mowy, arteterapia, terapia ręki, metoda Hallwick- terapia w wodzie, terapia logopedyczna, terapia psychologiczna, dogoterapia, terapia poznawczo-behawioralna).

Gabinet Psychologiczno-Terapeutyczny GABIK ul. 3 Maja 56 w roku 2018 (stan na dzień 31.10.2018) w zajęciach terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym uczestniczyło 20 dzieci. Zrealizowano łącznie 586 godz. terapii z dziećmi (terapia psychologiczna, terapia pedagogiczna, integracja sensoryczna, terapia polisensoryczna, terapia logopedyczna, fizjoterapia).

Grupa wsparcia „Razem Łatwiej” ul. Mostowa 12D grupa wsparcia liczy 7-9 osób, ogółem w spotkaniach wzięły udział 24 osoby (stan na dzień 31.10.2018).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie prowadzi:

- Grupę wsparcia dla osób z problemami opiekuńczo – wychowawczymi „Szkoła rodzica”,
- Grupę wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- indywidualne poradnictwo psychologiczne.

W partnerstwie ze Stowarzyszeniem na Rzecz Pomocy Społecznej w Augustowie prowadzone są punkty poradnictwa prawnego i psychologicznego. W roku 2017 z poradnictwa prawnego skorzystało 127 osób, z poradnictwa psychologicznego 33.

W roku 2018 (stan na 31 października) - 97 osób z poradnictwa prawnego, 37 z poradnictwa psychologicznego.

Augustowskie Stowarzyszenie Abstynentów KLUB TĘCZA ul. Ks. Skorupki 6.

Klub TĘCZA jest to miejsce do którego trafiają osoby uzależnione od alkoholu, osoby współuzależnione, a także inne osoby promujące trzeźwy styl życia, wszyscy ci którzy pragną w jakikolwiek sposób wesprzeć swych bliskich czy znajomych w walce z chorobą alkoholową.

W klubie odbywają się zajęcia terapeutyczne indywidualne i grupowe ponadto zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży. Odbywają się także spotkania – **Mitingi: AA Grupa „Nie ma mocnych”, DDA Grupa „Teraz My”, Al-Anon Grupa „Promyk”, AA Grupa „Maj”.**

Punkt konsultacyjny prowadzony jest przez instruktora terapii uzależnień i współuzależnienia, który udziela porad podczas spotkań indywidualnych. Prowadzone są także zajęcia grupowe, które mają charakter edukacyjny na temat uzależnienia i radzenia sobie z uzależnieniem bliskiej osoby. Średnia liczba uczestników 7-11 osób.

W **grupie wsparcia dla osób doświadczających** przemocy, prowadzonej przez psychoterapeutę, są zajęcia mające na celu zdefiniowanie zjawiska przemocy w ujęciu psychologicznym (elementy psychoterapii), społecznym i prawnym. W trakcie przeprowadzanych spotkań osoba potrzebująca uzyskuje pomoc psychoedukacyjną, terapeutyczną i prawną, która może przyczynić się do podjęcia próby zmiany funkcjonowania, do ochrony jej dóbr osobistych i materialnych, do podjęcia działań skierowanych na powstrzymanie przemocy. Średnia liczba uczestników: 5-10 osób.

Grupa wsparcia i rozwoju osobistego z psychologiem. Celem tej grupy jest wzajemne wsparcie emocjonalne, pomoc w przezwyciężaniu problemów i rozwiązywaniu ich. Średnia liczba uczestników: 5-10 osób.

Ponadto prowadzone są **zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci** – w dwóch grupach wiekowych. Na zajęciach dzieci uczestniczą w treningu umiejętności społecznych, uczą się technik relaksacyjnych w postaci muzykoterapii, bajkoterapii i arterapii. Średnio w zajęciach uczestniczy 12-16 dzieci.

Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

W mieście Augustów funkcjonuje **5 placówek wsparcia dziennego - Świetlic** (4 placówki prowadzone są przez organizacje pozarządowe, jedna przez gminę).

1. Świetlica Społecznej Organizacji Przyjaciół Dzieci „Przystań” w Augustowie – liczba miejsc 37,
2. Świetlica Katolickiego Towarzystwa Służby Dzieciom Hospicjum w Augustowie- liczba miejsc 25,
3. Świetlica Fundacji „CORDIS” - Dom Opieki nad Dzieckiem w Augustowie – liczba miejsc 30,
4. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD Oddział w Augustowie – liczba miejsc 25.
5. Świetlica „Nasza Ostoja” przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Augustowie – liczba miejsc – 20.

Obszary problemowe

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Augustów na lata 2019 -2021 został opracowany na podstawie dokumentów krajowych i lokalnych, uwzględniając doświadczenia lokalnych realizatorów działań z poprzednich lat.

Diagnoza lokalnych problemów społecznych na terenie Augustowa oraz badanie ESPAD przeprowadzone w roku 2018 zawiera przydatne dane o zjawisku narkomanii.

Wyniki przeprowadzonej Diagnozy.

PROBLEM PRZEMOCOWY Z PERSPEKTYWY DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Z ogólnopolskiej danych Policji za rok 2017 wynika, że ogólna liczba ofiar przemocy w rodzinie wynosiła 92 529 osób, w tym: 67 984 kobiet, 11 030 mężczyzn i 13 515 małoletnich.

Celem oszacowania skali występowania przemocy domowej, zapytano respondentów (mieszkańców Augustowa) o to, czy znają kogoś kto jej doświadcza. Okazuje się, że 19% mieszkańców miasta zna osobę doświadczającą przemocy domowej.

Badani mieszkańcy zostali zapytani, czy zdarzyło się im doświadczyć przemocy. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 36% badanych, z czego 20% doznało przemocy w domu, 10% w miejscu publicznym, a 5% w pracy. Warto jednak wziąć poprawkę na fakt, że przemoc jest zjawiskiem otoczonym tabu społecznym nie każda ofiara przyznaje się, że doświadcza przemocy.

Największa część osób doświadczających przemocy doznała jej psychicznego wymiaru (69%). Spora część doznała też przemocy fizycznej (63%). Pojedyncze odsetki osób doznały przemocy seksualnej (6%) oraz zaniedbania (6%). 4% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Największa część mieszkańców Augustowa doznała przemocy ze strony ojca (43%), 26% ze strony matki, a 19% ze strony partnera/partnerki. Mniejszą ilość wskazań otrzymały odpowiedzi „brat” (9%), „dzieci” (6%) oraz „siostra” (6%). W dalszej kolejności udzielono odpowiedzi „inne” wskazując na kolegów ze szkoły, sąsiada, pracodawcę czy dalszą rodzinę.

W kolejnym pytaniu badani zapytani zostali, czy zdarzyło im się zastosować zachowania przemocowe wobec innych osób. Aż 24% ankietowanych odpowiedziało twierdząco.

Najczęściej stosowaną formą przemocy jest przemoc psychiczna (66%), a także fizyczna (51%). 9% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, a 6% wskazało na zaniedbanie.

W dalszej kolejności postanowiono zapytać badanych, wobec kogo zdarzył o im się zastosować zachowania przemocowe. 42% ankietowanych wskazało na rodzeństwo, 22% na partnera/ partnerkę. W dalszej kolejności wskazywano rodziców (17%), dziadków (8%) oraz dzieci (6%).

Usprawiedliwianie przemocy stanowi przyzwolenie dla sprawców do jej stosowania i wykorzystywania nierównowagi sił. Większość ankietowanych mieszkańców miasta uznała, że nie ma okoliczności, w których można usprawiedliwiać przemoc (54%). 24% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”, a 22% mieszkańców uznało, że przemoc można usprawiedliwiać.

Jak wynika z literatury naukowej, stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci nie jest dobrą metodą wychowawczą. Kary fizyczne przyczyniają się do obniżenia więzi emocjonalnej między dzieckiem a rodzicem. Niepokój budzi fakt, że 4% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 18% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

BADANIE ESPAD

W badaniu ESPAD na terenie Augustowa wzięło udział 300 respondentów, w dwóch różnych grupach wiekowych –158 uczniów klas III szkół gimnazjalnych oraz 142 uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych.

PROBLEM PRZEMOCOWY

22% młodszych i 25% starszych ankietowanych przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy.

Część badanych, którzy przyznali, że doświadczyli przemocy zapytano kto był jej sprawcą. 37% młodszych i 20% starszych doświadczyło przemocy ze strony rodzeństwa, 31% młodszych i 26% starszych ze strony kolegów ze szkoły, 29% młodszych i 17% starszych ze strony znajomych. 17% młodszych i 37% starszych ankietowanych zaznało przemocy ze strony rodziców.

Przemoc wielokrotnie koreluje z problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych, najczęściej alkoholu. Z tego powodu zapytano ankietowanych, czy osoby stosujące przemoc były w stanie nietrzeźwości. 71% uczniów młodszych i 80% starszych przyznało, że osoby stosujące wobec nich przemoc nie były pod wpływem substancji. Na przeciwne odpowiedzi wskazało 17% uczniów starszych i 6% młodszych. Pojedyncze osoby wskazywały na narkotyki, dopalacze i leki. 17% ankietowanych młodszych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Celem oszacowania skali przemocy rówieśniczej zapytano ankietowanych, czy w ich szkole występuje taki problem. 35% uczniów młodszych i 6% starszych udzieliło odpowiedzi twierdzącej. 27% uczniów młodszych i 18% starszych przyznało się do stosowania przemocy wobec innych osób.

Największa część uczniów stosowała przemoc wobec rodzeństwa (36% młodszych i 50% starszych) oraz rówieśników (67% młodszych i 50% starszych). Pojedyncze odsetki badanych

stosowały przemoc wobec rodziców i innych osób.

Na pytanie czy ankietowany zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu, 18% ankietowanych młodszych i 12% starszych odpowiedziało twierdząco. 82% młodszych i 88% starszych badanych nie zna takich osób.

Przemocy za pośrednictwem sieci doświadczyło 18% uczniów młodszych i 19% starszych. 32% reprezentantów młodszej kohorty oraz 24% starszej nie umiało udzielić na pytanie.

4. Cel główny.

Celem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Augustów, zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy oraz poszerzenie wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Augustowa dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe programu:

Cel 1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Augustów

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zbieranie danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	a) Zbieranie danych zastanych od instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, b) Sporządzanie z zebranych danych statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja,	- Zespół Interdyscyplinarny, - MOPS w Augustowie, - KPP w Augustowie - MKRPA w Augustowie.	2019 - 2021 każdego roku

Cel 2. Ułatwienie dostępu do kompleksowego wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, h) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych.	- Zespół Interdyscyplinarny	Działania ciągłe 2019 - 2021

2.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	a) nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa podlaskiego zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, b) udzielanie świadczeń pieniężnych	- MOPS w Augustowie,	2019 - 2021
3.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	a) prowadzenie pracy socjalnej w środowiskach uwikłanych w przemoc domową, b) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego c) tworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy d) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw e) pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie f) pomoc w podnoszeniu kwalifikacji osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy.	- Zespół Interdyscyplinarny, - MOPS w Augustowie, - Gmina Miasto Augustów, - KPP w Augustowie - MKRPA w Augustowie, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2019-2021

Cel 3. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie działań na rzecz zaniechania różnorodnych form przemocy.	a) prowadzenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie zagrożonych, uczęszczających do placówek wsparcia dziennego. b) upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. c) informowanie społeczeństwa lokalnego o możliwościach korzystania z pomocy specjalistów. d) udostępnienie pomocy specjalistycznej, której celem jest rozwiązywanie trudnych sytuacji w rodzinie bez zastosowania różnych form agresji. e) prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki zachowań agresywnych wśród dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk zagrożonych występowaniem przemocy. f) budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy w otoczeniu	- Zespół Interdyscyplinarny, - MOPS w Augustowie, - Gmina Miasto Augustów - KPP w Augustowie - MKRPA w Augustowie, - placówki wsparcia dziennego z terenu Miasta Augustowa - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2019 - 2021

Miejsce i sposób realizacji Programu.

Program będzie realizowany na terenie Miasta Augustowa w latach 2019 – 2021. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Augustów na lata 2019 – 2021 będzie miał charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie w formie pracy ciągłej przez okres trzech lat.

Działania skierowane do społeczności, instytucji i innych jednostek działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą miały charakter:

- profilaktyczny – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,
- edukacyjny – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy,
- pomocowy – specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne, korekcyjno – edukacyjne, informowanie o miejscach i możliwościach udzielenia pomocy,
- wspierający – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

Adresaci Programu.

Adresatami Programu są:

- rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

Realizatorzy Programu.

Realizatorami Programu są podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a w szczególności:

Zespół Interdyscyplinarny,
 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Augustowie,
 Gmina Miasto Augustów,
 Komenda Powiatowa Policji w Augustowie,
 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Augustowie,
 I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Augustowie
 placówki oświatowe,
 placówki wsparcia dziennego,
 służba zdrowia,
 organizacje pozarządowe.

Monitorowanie Programu.

Realizacja Programu będzie systematycznie monitorowana. Prowadzony monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie Programu w przyszłości.

Monitorowanie Programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny Miasta Augustowa na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu. Ostateczne efekty podsumowane zostaną w sprawozdaniu po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

- 1) Liczba osób/rodzin – ofiar przemocy w rodzinie objętych wsparciem,
- 2) Liczba szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- 4) Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”,
- 5) Liczba osób korzystających z indywidualnego poradnictwa specjalistycznego

organizowanego w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Augustowie działaniach prowadzonych w partnerstwie.

- 6) Liczba uczestników grup wsparcia,
- 7) Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie,
- 8) Liczba przedsięwzięć na rzecz edukacji społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 9) Liczba sporządzonych i przekazanych sprawozdań.

Zakładane rezultaty realizacji Programu.

Spodziewane efekty Programu są następujące:

- 1) Wzrost wiedzy na temat lokalnego zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) Zwiększenie efektywności pomocy ofiarom przemocy w wyniku wypracowanych działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- 3) Pomoc ofiarom przemocy w różnorodnych formach,
- 4) Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
- 5) Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów wynikających z występowania przemocy w rodzinie, zmiana postaw społecznych wobec przemocy,
- 6) Wzmocnienie potencjału osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Źródła finansowania

Program będzie finansowany ze środków budżetu Miasta Augustowa. Na realizację programu w latach 2019 - 2021 przeznaczona jest kwota w wysokości 13.000 zł rocznie.

Dane kontaktowe:

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Augustów

ul. Wojska Polskiego 1

16-300 Augustów

tel. 87 644 45 340

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 2 punkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015r., Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, jako zadanie własne gminy i jest prowadzona w postaci gminnego programu, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Poprzedni Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Pomocy Ofiar Przemocy w Rodzinie obejmował lata 2016-2018.